

PATVIRTINTA:

UAB „Jonavos šilumos tinklai“
Direktorius 2023-08-10
įsakymu Nr. DĮSS-6

**KĖLIMO KRANŲ IR KĖLIMO ĮRENGINIŲ PRIEŽIŪROS IR NAUDOJIMO
DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA
NR. 74**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Kėlimo kranų ir kėlimo įrenginių priežiūros ir naudojimo darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcija Nr. 74 (toliau – Instrukcija) nustato darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, prižiūrint ir naudojant kėlimo kranus, jų įrangą UAB „Jonavos šilumos tinklai“ (toliau – Bendrovė).

1.2. Ši Instrukcija taikoma visiems Bendrovės darbuotojams ir, kai tai numatyta tarp rangovo (toliau – Rangovas) ir Bendrovės sudarytoje rangos (paslaugų) sutartyje – Rangovo darbuotojams, kurių veikla susijusi su kėlimo kranų, jų įrangos ir nuo žemės valdomų kėlimo įrenginių priežiūra ir naudojimu Bendrovėje.

1.3. Bendrovės nuo žemės valdomi kėlimo įrenginiai perduodami Rangovui naudoti Uždarnosios akcinės bendrovės „Jonavos šilumos tinklai“ rangos būdu vykdomų darbų koordinavimo ir bendradarbiavimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) nustatyta tvarka.

II. NUORODOS

2.1. Kėlimo kranų priežiūros taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro.

2.2. Kėlimo kranų saugaus naudojimo rekomendacijos. Metodinės rekomendacijos. Lietuvos Respublikos Valstybinė darbo inspekcija.

2.3. Atmintinė kranų operatoriui. Metodinės rekomendacijos. Lietuvos Respublikos Valstybinė darbo inspekcija.

2.4. Saugos taisyklės eksploatuojant šilumos įrenginius, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro.

2.5. Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymas.

2.6. Uždarnosios akcinės bendrovės „Jonavos šilumos tinklai“ rangos būdu vykdomų darbų koordinavimo ir bendradarbiavimo tvarkos aprašas.

Nurodyti teisės aktai ir kiti instrukcijoje paminėti Bendrovės dokumentai, taikomi kartu su šia instrukcija, vadovaujantis aktualia redakcija taikymo metu.

III. TERMINAI IR APIBRĖŽTYS

Ekspertas – akredituotosios potencialiai pavojingų įrenginių techninės būklės tikrinimo įstaigos atstovas, turintis įgaliojimus tikrinti kėlimo kranų techninę būklę.

Akredituotoji potencialiai pavojingų įrenginių techninės būklės tikrinimo įstaiga (toliau – akredituotoji įstaiga) – Lietuvos Respublikoje įsteigtas juridinis asmuo, kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje įsteigtas juridinis asmuo ar kita organizacija arba Lietuvos Respublikoje ar kitoje valstybėje narėje įsteigtas jų filialas, akreditavimo įstaigos pripažinti kompetentingi tikrinti potencialiai pavojingų įrenginių techninę būklę.

Kėlimo kranas (arba – kranas) – kėlimo įrenginys, skirtas kelti ir transportuoti krovinį, pakabintą ant kablo arba kito krovinio kabinimo taisy.

Pagal konstrukciją kranai būna:

Tiltiniai kranai — kranas, kurio krovinio kabinimo įtaisas pritvirtintas prie tiltu važinėjančio krovinių vežimėlio. Tiltas (konstrukcija su krovinine sija ar bėgių keliu) gali būti judamas arba stacionarus (nejudamas). Judamasis tiltas juda kranu bėgių keliu ir gali būti montuojamas tiesiogiai ant važiuoklės arba ant vertikalių bokštinių atramų su važiuokle, arba mišriuoju būdu. Stacionarusis tiltas nejudamai pritvirtinamas prie laikančiųjų (pvz., pastato) konstrukcijų.

Strėliniai kranai – kranai, kurių krovinio kabinimo įtaisas, prikabintas prie strėlės arba vežimėlio, judančio strėle, pvz., strėlinis automobilinis kranas, strėlinis vikšrinis kranas, bokštinis kranas ir kt.

Kabeliniai (su laikančiaisiais lynais) **kranai** — kranai, kurių krovinio kabinimo įtaisas, prikabintas prie krovinių vežimėlio, judančio laikančiaisiais lynais, įtvirtintais dviejose atramose.

Kėlimo įranga — įranga, kurią sudaro kėlimo mechanizmai (rankinės ir elektrinės talės bei suktuvai, kėlimo traversos ir kt.), apsauginiai įtaisai (keliamosios galios ribotuvai, krovinio kėlimo momento ribotuvai, kranų tvirtinimo įtaisai ir kt.), kėlimo reikmenys (lyniniai ir grandininiai stropai, stropai iš sintetinio pluošto medžiagų, kėlimo grandinės, pastropiai (kilpos), lynai, kėlimo kabliai ir kiti reikmenys, skirti kėlimo darbams).

Krano keliamoji galia – didžiausio svorio kroviny, kurį gali kelti kranas (krano keliamąją galią sudaro greiferio, elektrinio magneto, traversos ir kitų nuimamų kėlimo reikmenų svoris).

Krano remontas — sulūžusių ar dėl kitų priežasčių netinkamų naudoti dalių, mazgų keitimas lygiaverčiais ar taisymas nekeičiant kranu techninių charakteristikų. Remontu nelaikomi modifikavimo darbai.

Krano modifikavimas — veiksmai kranu techninėms charakteristikoms pakeisti, pavyzdžiui, pavaros pakeitimas, angos pločio padidinimas, strėlės prailginimas, krovinio kėlimo aukščio padidinimas, kranu sustiprinimas, padidinant jo keliamąją galią, kai toks pertvarkymas nenumatytas kranu techniniuose dokumentuose, taip pat kiti techninio pertvarkymo atvejai, dėl kurių gali pasikeisti apkrovos mazguose ir konstrukcijos elementuose, kranu stabilumas ir tvirtumas. Modifikavimas nėra techninės priežiūros veiksmas.

Kranų priežiūros meistras — Bendrovės darbuotojas, turintis kranų priežiūros meistro atestavimo pažymėjimą, kuriam direktoriaus įsakymu pavesta organizuoti ir koordinuoti kėlimo mechanizmų priežiūrą ir remontą.

Kranų darbo vadovas — asmuo, išmokytas pagal kėlimo kranų darbų vadovo mokymo programą, turintis reikiamų žinių ir gebėjimų bei kranų darbų vadovo atestavimo pažymėjimą. Kranu darbo vadovą tvarkomuoju dokumentu paskiria asmuo, atsakingas už darbų vykdymą objekte, kur atliekami darbai naudojant kraną.

Kranu mašinistas, kranu operatorius (toliau — **kranininkas**) — asmuo, išmokytas pagal kranininku mokymo programą, turintis reikiamų žinių ir gebėjimų valdyti atitinkamo tipo kranus bei kranininku atestavimo pažymėjimą, kuriame nurodyta, su kokio tipo kranu jam leidžiama dirbti. Jeigu kranininkas perkeliamas dirbti su kito tipo kranu, pvz., iš bokštinio į tiltinį, tai prieš skiriant atlikti darbus su kitokio tipo kranu jis turi būti išmokytas, atestuotas ir turi gauti atitinkamą kranininku pažymėjimą.

Kranu elektrinės dalies apžiūra — periodinė įrenginio būklės apžiūra, kai įvairūs matavimo prietaisai kontroliuojami (neišmontuoti), remontuojami bei matuojami neatjungus darbo įtampos. Jeigu reikia, gali būti atjungiama elektros variklių, generatorių ir kitų įrenginių įtampa bei pakeičiami jutikliai, matavimo prietaisai ir pan. Atliekamas dalinis remontas, kai specialūs išmontavimo darbai nereikalingi.

Stropuotojas — asmuo, išmokytas pagal stropuotojo mokymo programą, turintis reikiamų žinių ir gebėjimų bei stropuotojo atestavimo pažymėjimą. Stropuotojai atlieka krovinių užkabinimo ir atkabinimo darbus. Juos tvarkomuoju dokumentu paskiria asmuo, atsakingas už darbų vykdymą objekte, kur atliekami darbai naudojant kraną.

Signalininkas — kranu darbo vadovo paskirtas stropuotojas, kuris turi palaikyti ryšį (radijo

telefonu ar ženklais) su kranininku ir tiksliai nukreipti krovinį, jeigu kranininkas negali matyti viso perkeliama krovinio kelio nei tiesiogiai, nei su papildoma įranga. Signalininko funkcijas gali atlikti ir tas pats stropuotojas, kuris užkabina arba atkabina krovinį, jeigu jis gerai mato visą krovinio kelią, o jį nuolat mato kranininkas.

Nuo žemės valdomų kėlimo įrenginių operatorius – darbuotojas pagal atitinkamą mokymo programą išmokytas saugiai valdyti (naudoti) nuo žemės valdomą kraną pultu bei mokantis saugiai perkelti krovinius.

IV. DARBUOTOJŲ PAREIGOS IR ATSAKOMYBĖS

4.1. Kranų priežiūros meistras privalo:

4.1.1. Vadovaudamasis kėlimo kranų priežiūros taisyklėse nustatyta tvarka registruoti ir išregistruoti Bendrovei priklausančius kranus, jų įrangą, tinkamai ir laiku organizuoti bei dalyvauti kranų techninės būklės patikrinimuose.

4.1.2. Organizuoti kranų naudojimo kontrolę ir nuolatinę priežiūrą.

4.1.3. Sudaryti kranų periodinių techninės būklės patikrinimų bei remontų grafikus ir kontroliuoti jų vykdymą.

4.1.4. Nedelsiant sustabdyti kranų naudojimą, atsiradus krano naudojimo sutrikimams, gedimams ar kitiems pavojų keliantiems veiksniams ir jo naudojimą atnaujinti tik pašalinus pavojaus priežastis.

4.1.5. Kontroliuoti akredituotosios įstaigos eksperto, kitų kontroliuojančių institucijų pareigūnų nurodymų vykdymą.

4.1.6. Dalyvauti tiriant incidentus (avarijas, sutrikimus ir kt.), susijusius su kranų naudojimu ir priežiūra, numatyti priemones jiems išvengti atcityje.

4.1.7. Saugoti bei, esant poreikiui, teikti darbuotojams, atliekantiems kranų nuolatinę priežiūrą, su kranų naudojimu susijusią informaciją (gamintojo pateiktus dokumentus, pasus, naudojimo instrukcijas, techninės būklės patikrinimo rezultatus ir pan.).

4.1.8. Kranų nuolatinę priežiūrai skirti/samdyti reikiamos kvalifikacijos ir specialiai tam išmokytus darbuotojus arba tokia veikla užsiimančią ir turinčią kvalifikuotą personalą įmonę.

4.1.9. Užtikrinti, kad kranai, bėgių keliai ir kėlimo reikmenys būtų tinkamos techninės būklės ir naudojami laikantis gamintojo instrukcijų, Kėlimo kranų naudojimo rekomendacijų ir šios instrukcijos reikalavimų.

4.1.10. Kontroliuoti, kad laiku būtų patikrinta kranų techninė būklė, dalyvauti atliekant patikrinimą.

4.1.11. Pildyti krano pasą.

4.1.12. Nustatyta tvarka vesti kėlimo reikmenų apskaitą, atlikti jų apžiūras, užtikrinti tinkamą saugojimą ir naudojimą, pildyti Kėlimo reikmenų apskaitos ir apžiūrų registravimo žurnalą (2 priedas). Jeigu darbų atlikimui naudojami Rangovo kėlimo reikmenys, tai už jų apskaitą, apžiūras, saugojimą ir naudojimą yra atsakingas Rangovas.

4.1.13. Sustabdyti arba neleisti pradėti darbą kranu, jeigu:

4.1.13.1. Kranas neįregistruotas Valstybės potencialiai pavojingų įrenginių registre;

4.1.13.2. Paskirtas neatestuotas kranininkas, nepaskirti arba neišmokyti stropuotojai, nepaskirtas kranų darbo vadovas;

4.1.13.3. Nėra akredituotosios įstaigos išvados, kad kranas yra tinkamas saugiai naudoti;

4.1.13.4. Neįvykdyti akredituotosios įstaigos eksperto ir kontroliuojančių institucijų pareigūnų raštiški nurodymai;

4.1.13.5. Krano konstrukcijose nustatomi įtrūkimai, kiti defektai, mažinantys konstrukcijų stiprumą ir keliantys pavojų sveikatai ir saugai;

4.1.13.6. Neleistinai nudilę kabliai, lynai, grandinės;

4.1.13.7. Nesutvarkyti krovinio kėlimo arba strėlės siekio keitimo mechanizmai;

4.1.13.8. Nesutvarkyti krovinio kėlimo arba strėlės siekio keitimo mechanizmų stabdžiai;

4.1.13.9. Nesutvarkytas kablų kėlimo ribotuvai, vardinės keliamosios apkrovos

ribotuvą, signaliniai prietaisai, kiti saugos įtaisai arba yra kitų defektų, keliančių pavojų žmonių sveikatai, aplinkai ar turtui;

4.1.13.10. Neparengtas ir nesuderintas su kranu savininku darbų vykdymo projektas;

4.1.14. Užtikrinti, kad kranas būtų pradėtas naudoti tik pašalinus nustatytus trūkumus, jeigu kranu nuolatinės priežiūros metu ar kai akredituotoji įstaiga kranu techninės būklės tikrinimo metu nustato, kad gali įvykti kranu avarija, kad kranas kelia pavojų darbuotojų ir kitų žmonių sveikatai, gyvybei, turtui ar aplinkai;

4.1.15. Leisti kranu nuolatinę priežiūrą atlikti tik kvalifikuotiems darbuotojams (atitinkamos kompetencijos elektrikams, šaltkalviams montuotojams ir kt.);

4.1.16. Užtikrinti, kad kranininkai ir darbuotojai, turintys teisę valdyti kėlimo įrenginius, gautų darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijas, susipažintų su jomis bei vykdytų jų reikalavimus;

4.1.17. Užtikrinti, kad kranu metalinės konstrukcijos būtų apsaugotos nuo korozijos.

4.1.18. Uždarose kranu erdmėse įrengtos drėgmės pašalinimo angos turi būti atviros;

4.1.19. Tikrinti, kaip laikomasi darbų leidimų išdavimo tvarkos.

4.1.20. Kėlimo kranu priežiūros ir remonto žurnale (3 priedas) chronologine tvarka daryti įrašus apie nuolatinės priežiūros veiksmus, apžiūrų rezultatus, remontus, avarijas, gedimus, veikimo sutrikimus, modifikavimus, techninės būklės tikrinimus ir kitus su kėlimo kranu priežiūra susijusius veiksmus.

4.2. Kranu darbo vadovas privalo:

4.2.1. Prieš darbų pradžią įsitikinti, kad yra atlikti visi reikalingi kranu techninės būklės patikrinimai ir kranas yra tinkamas eksploatuoti;

4.2.2. Užtikrinti darbų su kranu planavimą, organizavimą, koordinavimą, vykdymą ir priežiūrą;

4.2.3. Užtikrinti, kad visos kėlimo operacijos būtų planuojamos, atliekamos ir prižiūrimos laikantis darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų;

4.2.4. Nustatyti ir inicijuoti kėlimo darbams reikalingų dokumentų (darbų vykdymo projekto, kranu pastatymo, krovinių stropavimo, kėlimo schemų ir pan.) parengimą;

4.2.5. Patikrinti kranininko, stropuotojų pažymėjimus, susipažinti su įrašais Kranu apžiūros žurnale (1 priedas);

4.2.6. Paskirti reikiamą kiekį stropuotojų ir, jei reikia, signalininkų ir nustatyti pasikeitimo signalais tarp stropuotojų (signalininkų) ir kranininko būdus (rankų gestus, žodinių, telefono, radijo ryšį ar kt.);

4.2.7. Apskaičiuoti keliamo krovinių svorį ir įvertinti gabaritus;

4.2.8. Parinkti nuimamuosius krovinių kabinimo įtaisus pagal svorį ir gabaritus, neleisti naudoti nepaženklintų kėlimo reikmenų bei kėlimo reikmenų, neatitinkančių kranu keliamosios galios ir krovinių rūšies. Kontroliuoti, kad darbų vykdymo vietose nebūtų laikomi brokuoti, nepaženklinti ar nepatikrinti kėlimo reikmenys;

4.2.9. Informuoti kranininką ir stropuotojus apie keliamų krovinių svorį ir gabaritus, sandėliavimo vietą ir tvarką;

4.2.10. Kontroliuoti, kad kranininkai ir stropuotojai vykdytų darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų reikalavimus ir prirėkus (pvz., perstačius kraną į kitą darbo vietą, pasikeitus stropuotojams ar kranininkui, keliant krovinius pagal naujai paruoštas stropavimo schemas, vykdamas kėlimo darbus pagal darbų vykdymo projektą ir kt.) instruktuoti juos darbo vietoje apie tai, kaip saugiai atlikti krovinių kėlimo darbus;

4.2.11. Įsitikinti, ar stropuotojai teisingai tvirtina krovinį, ar nėra darbo zonoje pašalinių žmonių;

4.2.12. Tiesiogiai vadovauti darbams vykdamas pavojingus kėlimo darbus, taip pat vykdamas kėlimo darbus pagal parengtą darbų vykdymo projektą bei neturint parengtų kėlimo schemų;

4.2.13. Kranu veikimo zoną aptverti išpėjamosiomis aptvėrimo juostomis, pažymėti išpėjamaisiais ženklais ir užtikrinti, kad joje nebūtų pašalinių asmenų atliekant krovinių kėlimo darbus;

4.2.14. Kontroliuoti, kad nebūtų palikti be priežiūros pakelti kroviniai, išskyrus atvejus,

kai kroviny s pakabintas ir laikomas saugiai, o tam uztikrinti numatytos ir pritaikytos reikiamos priemonės bei nėra galimybės žmonėms patekti po pakeltu kroviniu;

4.2.15. Uždrausti kranų naudojimą atvirame lauke, kai meteorologinės sąlygos pablogėja taip, kad kyla pavojus darbuotojų saugai ir sveikatai, imtis priemonių, kad kranas nevirstų ar neleistinai pajudėtų iš vietos, o kroviny s būtų saugiai nulcistas į tinkamą vietą;

4.2.16. Kranininkui savaeigiu kranu važiuojant atbuline eiga Bendrovės teritorijose, kuriose yra susidūrimo su kliūtimis pavojus, manevravimo kontrolei paskirti darbuotoją, kuris būdamas saugioje ir kranininkui nuolat matomoje vietoje rankų gestais, žodžiais ar kitu sutartu su kranininku būdu rodytų jam saugų važiavimo maršrutą iki savaeigio kranos pastatymo vietos;

4.2.17. Patikrinti, ar tinkamai pastatytas savaeigis kranas;

4.2.18. Vykiant kėlimo darbus pagal darbų vykdymo projektą, su šiuo projektu supažindinti darbuotojus pasirašytinai;

4.2.19. Paskirti stropuotoją signalininku, kuris turi palaikyti ryšį (radijo telefonu ar ženklais) su kranininku ir tiksliai nukreipti krovinį, jeigu kranininkas negali matyti viso perkeliama krovinio kelio nei tiesiogiai, nei su papildoma įranga. Signalininko funkcijas gali atlikti ir tas pats stropuotojas, kuris užkabina arba atkabina krovinį, jeigu jis gerai mato visą krovinio kelią, o jį nuolat mato kranininkas.

4.3. Kranininkas privalo:

4.3.1. Kiekvieną dieną prieš pradėdant darbus nustatyta tvarka atlikti kranos patikrinimą jį apžiūrint ir tuščia eiga išbandant pagrindinius jo mechanizmus (apsauginius įtaisus ir įrengimus, stabdžius). Kranos patikros rezultatus kranininkas turi surašyti Kranos apžiūros žurnale (1 priedas);

4.3.2. Nepradėti kėlimo darbų, jeigu:

4.3.2.1. Įtrūkusios arba deformuotos kranos metalinės konstrukcijos;

4.3.2.2. Strėlės pakabinimo elementuose pastebėti įtrūkimai, nėra kaiščių, nėra lynų tvirtinimo vietose sąvaržų arba atsilaisvinęs jų tvirtinimas;

4.3.2.3. Lyne susidėvėjusių arba nutrukusių vielių skaičius viršija nustatytas normas, nutraukta arba pažeista gija;

4.3.2.4. Pakėlimo mechanizmas turi defektų, grėšiančių saugiam darbui;

4.3.2.5. Kablo žiotys nudilusios daugiau kaip 10 % pradinio skerspjūvio aukščio, sugedęs kablo žiočių uždarymo įrenginys, pažeistas kablo tvirtinimas apkaboje;

4.3.2.6. Netvarkingas arba nėra kėlimo galios ribotuvo bei signalinio prietaiso, kranams su elektros pavara – neveikia kėlimo aukščio ribotuvas;

4.3.2.7. Apgadintos arba nesukomplektuotos papildomos atramos;

4.3.2.8. Nėra mechanizmų saugos gaubtų, neizoliuoti elektros įrengimų laidai;

4.3.2.9. Neveikia stabdžiai.

4.3.2.10. Apie patikrinimo metu nustatytus trūkumus, pranešti kranų priežiūros meistriui arba kranų darbo vadovui;

4.3.2.11. Nepradėti kėlimo darbų nesant krovinio kėlimo schemos arba darbų vykdymo projekto. Kėlimo darbus vykdyti tik leidus kranų darbo vadovui;

4.3.2.12. Išlipti iš kranos kabinos, kai yra nuleidžiamos arba tvirtinamos papildomos atramos, išskyrus tuos atvejus, kai atramų valdymo įtaisai yra kranos kabinoje;

4.3.2.13. Prieš pradėdamas darbą, jeigu dirbama savaeigiu kranu, didžiausio svorio krovinį, kurį numatoma kelti nekeičiant kranos pastatymo vietos, pakelti į 0,2–0,3 m aukštį ir įvertinti grunto būklę. Jeigu darbo metu dėl pasikeitusių oro sąlygų gali pasikeisti grunto būklė, šiame punkte nurodyta procedūra turi būti pakartota;

4.3.2.14. Kickvicną kartą prieš keldamas krovinį, pakelti jį į 0,2–0,3 m aukštį ir įsitikinti stabdžių patikimumu bei sudaryti sąlygas stropuotojui patikrinti stropavimo teisingumą;

4.3.2.15. Baigęs ar pertraukęs darbą, nuleisti krovinį į nustatytą vietą, nepalikti jo pakabinto. Išjungti ir užrakinti kirtiklį, esantį kranininko kabinoje, ir / arba kirtiklį, įjungiantį kranos elektros maitinimą. Baigus darbą, kranos kabiną užrakinti;

4.3.2.16. Krovinį kelti ar perkelti tik pagal stropuotojo ir (arba) signalininko duodamus jam signalus, taip pat vykdyti kranos darbo vadovo nurodymus;

4.3.2.17. Perkelti krovinį iš vienos vietos į kitą ne mažesniame kaip 0,5 m aukštyje virš daiktų, esančių krovinio kelyje;

4.3.2.18. Nekelti krovinio, kai jo svoris viršija kraną keliamąją galią, ir nepažeisti gamintojo nustatyto kraną darbo režimo;

4.3.2.19. Prieš važiuodamas savaeigiu kranu atbuline eiga Bendrovės keliuose apžiūrėti esamas kliūtis ir įvertinti atstumus iki jų. Važiuodamas neviršyti 5 km/h greičio ir atidžiai stebėti šoniniuose veidrodėliuose matomas erdves. Jeigu kyla abejonų dėl susidūrimo su kliūtimi, sustoti, išlipti iš kraną kabinos ir dar kartą įvertinti atstumą iki kliūties.

4.3.2.20. Kranininkui draudžiama važiuoti atbuline eiga Bendrovės, kuriose yra susidūrimo su kliūtimis pavojus, jeigu manevravimo kontrolei nėra paskirto darbuotojo, kuris būdamas saugioje ir kranininkui nuolat matomoje vietoje rankų gestais, žodžiais ar kitu sutartu su kranininku būdu rodytų jam saugų važiavimo maršrutą iki savaeigio kraną pastatymo vietos;

4.3.2.21. Užtikrinti, kad važiuojančio strėlinio kraną su kroviniumi apkrova ir strėlės padėtis būtų tokia, kaip nurodyta naudojimo instrukcijoje. Jei tai nenurodyta naudojimo instrukcijoje arba kranas važiuoja be krovinio, strėlė turi būti nukreipta išilgai judėjimo krypties. Vienu metu važiuoti ir sukti kraną strėlę draudžiama, išskyrus geležinkelinius greiferinius kranus, dirbančius tiesiame kelio ruože;

4.3.2.22. Dalyvauti atliekant jam priskirto kraną techninės būklės tikrinimą.

4.4. Stropuotojas privalo:

4.4.1. Patikrinti kėlimo reikmenų ženklinį ir stropų būklę (ar turi informacinę lentelę, nurodančią stropą keliamąją galią, numerį ir išbandymo datą, ar mechanškai nepažeisti, neturi mazgų, nepersukti). Pastebėjus trūkumus ar pažeidimus, apie juos informuoti kraną darbo vadovą;

4.4.2. Saugiai aprišti ir prikabinti prie kraną kablo krovinium;

4.4.3. Prieš paduodamas signalą kroviniumi pakelti, stropuotojas turi įsitikinti, kad keliamas krovinys patikimai pritvirtintas, niekas jo nelaiko ir negali už ko nors užkliūti, patikrinti ar ant krovinio nėra nepritvirtintų detalių, įrankių ir pan.;

4.4.4. Įsitikinti, kad nėra žmonių prie krovinio, tarp keliamo krovinio ir sienų, kolonų ar kitų įrengimų bei strėlės ir krovinio nuleidimo zonoje, taip pat pats turi išeiti iš pavojingos zonos;

4.4.5. Patikrinti stropavimo teisingumą, kranininkui krovinį pakeltus į 0,2–0,3 m aukštį;

4.4.6. Keliant krovinį naudotis nustatyta signalizacijos ženklų sistema.

4.4.7. Stebėti, kad kranininkas krovinį iš vienos vietos į kitą perkeltų ne mažesniame kaip 0,5 m aukštyje virš daiktų, esančių jo kelyje;

4.4.8. Pasitikti krovinį, kai krovinys nuo žemės yra ne aukščiau kaip vieno metro aukštyje. Kai krovinys yra aukščiau, jo nukreipimui stropuotojas turi naudoti kobinius arba atotampas. Krovinį atkabinti galima tik jam pasiekus žemę ir įsitikinus, kad krovinys padėtas stabiliai. Krovinį nuleidžiant arba keliant draudžiama stumti, nukreipiant krovinio nuleidimo ir (arba) kėlimo trajektoriją nuo vertikalios;

4.4.9. Kontroluoti, kad nebūtų keliami kroviniai, kurių svoris didesnis už kraną keliamąją galią. Kai nežinomas krovinio svoris, tokio krovinio kėlimas galimas tik su kraną darbo vadovo leidimu jam tiesiogiai vadovaujant darbams;

4.4.10. Kraną darbo vadovo nurodymu vykdyti signalininko funkcijas;

4.4.11. Signalininkas ar stropuotojas, kuris betarpiškai bendrauja (rankų gestais, žodžiais, radijo ryšiu ar kitu sutartu būdu) su kranininku, privalo dėvėti signalinę liemenę.

V. REIKALAVIMAI KRANŲ NAUDOJIMUI. TECHNINĖS BŪKLĖS PATIKRINIMAS

5.1. Kranai turi būti montuojami ir naudojami vadovaujantis gamintojo dokumentuose (eksplotavimo, naudojimo instrukcijose ir kt.) nustatytais reikalavimais.

5.2. Naudojamas kranas turi būti aiškiai paženklintas, nurodant jo tipą (marke), registracijos numerį, keliamąją galią, taip pat turi būti nurodytos atliktos ir būsimos techninės būklės tikrinimo datos (4 priede).

5.3. Prieš pradėdant naudoti kraną, kranu pase turi būti padarytas įrašas apie paskirtą priežiūros meistrą (jo pavardė ir pareigos). Toks įrašas daromas kiekvieną kartą, kai paskiriamas naujas priežiūros meistras. Priežiūros meistrui susirgus, atostogaujant, išvykus į komandiruotę ir pan., jo pareigas vykdo pavaduojantis darbuotojas (jo pavardė į pasą neįrašoma). Kranų priežiūros meistrui turi būti sudarytos sąlygos pareigoms vykdyti.

5.4. Kraną leidžiama naudoti tik tada, jei yra patikrinta jo techninė būklė ir pateikta išvada apie jo tinkamumą. Registruojamo Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro tvarkymo įstaigoje kranu būklę vertina ir išvadą (patikrinimo ataskaitą) pateikia akredituotosios įstaigos ekspertas. Neregistruojamo Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro tvarkymo įstaigoje kranu būklę vertina ir išvadą (patikrinimo aktą) pateikia Bendrovės kranų priežiūros meistras.

5.5. Kranas turi būti vertinamas, atliekant techninės būklės patikrinimą:

5.5.1. Prieš pradėdant jį naudoti pirmą kartą;

5.5.2. Nesavaeigį kraną perkėlus ir sumontavus naujoje vietoje;

5.5.3. Periodiškai Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro tvarkymo įstaigoje registruojamų kranų:

5.5.3.1. Ne rečiau kaip vieną kartą per 12 mėnesių, atliekant dalinį techninės būklės patikrinimą (toliau – DTP);

5.5.3.2. Ne rečiau kaip vieną kartą per 36 mėnesius, atliekant pilnutinį techninės būklės patikrinimą (toliau – PTP). PTP turi būti atliekamas ne rečiau kaip kas 60 mėnesių.

5.5.4. Periodiškai Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro tvarkymo įstaigoje neregistruojamų kranų:

5.5.4.1. Ne rečiau kaip vieną kartą per 12 mėnesių, atliekant DTP. Kranų, kurių naudojimo intensyvumas yra mažas (pvz., elektros jėgainių mašinų salėse, siurbliuose, kompresorinėse esančių įrenginių remontui naudojami kranai), DTP turi būti atliekamas ne rečiau kaip kas 30 mėnesių;

5.5.4.2. Ne rečiau kaip vieną kartą per 36 mėnesius, atliekant PTP. Kranų, kurių naudojimo intensyvumas yra mažas, PTP turi būti atliekamas ne rečiau kaip kas 60 mėnesių;

5.5.4.3. Neplaniniais atvejais – po avarijos, gamtos reiškinių poveikio, modifikavimo, laikančiųjų konstrukcijų remonto, naudojant suvirinimą, ilgalaikių (ilgesnių kaip 12 mėnesių) prastovų.

5.6. Bendrovės kėlimo įrenginių DTP ir PTP atlikimo periodiškumai yra nurodyti Bendrovės kranų priežiūros meistro sudarytame Bendrovės kėlimo kranų sąrašė.

5.7. Eksploatuojant kraną su bėgių keliu, reikalinga nuolatinė bėgių kelio būklės priežiūra.

5.8. Bendrovėje nustatytu periodiškumu turi būti atliekamos bėgių kelio patikros, kurių metu turi būti patikrintas bėgių tiesumas, horizontalumas, spyruokliuojančių įdubimų vietos apkrovos zonos ir kiti išmatuoti nuokrypiai. Patikrinimų ir matavimų protokolai turi būti saugojami kartu su kranu naudojimo dokumentais.

5.9. Bendrovėje bėgių kelio patikros turi būti atliekamos:

5.9.1. Šios instrukcijos 5 priede nurodytu periodiškumu;

5.9.2. Kai yra požymių, kad bėgių kelias yra ar gali būti su nelcistiniais matmenų nukrypimais;

5.9.3. Pagrįstai to pareikalavus akredituotosios įstaigos ekspertui.

VI. REIKALAVIMAI VYKDANT KĖLIMO DARBUS

6.1. Įeiti į kranų valdymo kabinas galima tik iš įlipimo aikštelių arba per perėjimo takus.

6.2. Smulkūs kroviniai turi būti keliami bei perkeliama specialioje taroje ir sukrauti taip, kad neiškristų.

6.3. Smulkūs kroviniai gali būti keliami tvarkingoje kėlimui skirtoje pakuotėje, užtikrinančioje saugų krovinio kėlimą. Šiems darbams tiesiogiai turi vadovauti kranu darbo vadovas.

6.4. Arčiau kaip 2 m nuo sienos, kolonos, rietuvės, transporto priemonės ir kitų įrenginių krovinius kelti ir nuleisti leidžiama tik tada, kai tarp krovinio ir minėtų daiktų nėra žmonių (taip pat

ir stropuotojų).

6.5. Krovinių kėlimo vieta turi būti gerai matoma. Esant blogam matomumui (nepakankamas apšvietimas, tirštas rūkas, smarkiai sningant ar lyjant ir pan.) darbai turi būti sustabdyti.

6.6. Perkeliama krovinių leidžiama nuleisti tik į parengtą vietą, kurioje krovinyms negalėtų nukristi, apvirsti ar nuslinkti. Kai keliamas ir nuleidžiamas aprištas (be kilpų) krovinyms, jis turi būti nuleidžiamas tik po juo padėjus tašus arba ant specialių atramų, kad būtų galima lengvai ištraukti iš po krovinių stropus jų nesugadinant. Krovinių sandėliavimo vietoje turi būti iš anksto padėti reikiamo stiprumo padėklai.

6.7. Kranais leidžiama kelti ir perkelti tik tuos krovinius, kurių masė ne didesnė už kraną keliamąją galią, nepažeidžiant gamintojo numatyto kraną darbo režimo.

6.8. Vykdytą kėlimo darbus kranais draudžiama:

6.8.1. Kelti sunkesnius kaip 500 kg nepaženklintus gelžbetoninius ir betoninius gaminius, ant kurių nepažymėtas jų faktinis svoris;

6.8.2. Nulcisti arba kelti transporto priemonėse esančius krovinius, kai jų priekabose ir (arba) kabinoje yra žmonių;

6.8.3. Kelti ir perkelti krovinius su esančiais ant jų arba po jais žmonėmis;

6.8.4. Kelti žmones. Žmones galima kelti tik tam skirtuose sertifikuotuose lopšiuose;

6.8.5. Kelti užpildytus žemėmis ar prišalusius, apkrautus kitais krovinių, pritvirtintus varžtais arba užpildytus betonu krovinius;

6.8.6. Vilkėti krovinius žeme, grindimis ar bėgiais, užkabinti juos kraną kabliu, kai krovinių kėlimo lynai yra pasvirę; traukti geležinkelio vagonus, platformas, vagonėlius ar vežimėlius kraną kabliu, neįrengus kreipiamųjų skridinių, laikančių krovinių kėlimo lynus vertikaliaje padėtyje;

6.8.7. Kranu traukti krovinius prispaustus kėlimo reikmenis;

6.8.8. Rankomis traukti keliamą, perkeliama ar leidžiamą krovinių – ilgi ir dideli kroviniai turi būti pasukami atitinkamo ilgio kobiniais arba atotampomis (virvėmis);

6.8.9. Paduoti krovinius pro langus ir į balkonus, neįrengus specialių priėmimo aikštelių arba be specialių įtaisų;

6.8.10. Naudoti galinius jungiklius kaip darbinus ir jais automatiškai stabdyti mechanizmus, išskyrus tuos atvejus, kai tiltinis kranas artėja prie pastato gale įrengtos įlipimo aikštelės;

6.8.11. Dirbti, kai nesutvarkyti apsauginiai įtaisai ir stabdžiai arba jie neveikia;

6.8.12. Dirbti remontuojamu kranu;

6.8.13. Įjungti kraną mechanizmus, kai kraną priežiūros aikštelėse, mašinų skyriuje, ant strėlės, atsvaro ir kitose pavojingose zonose yra žmonių. Išimtį leidžiama daryti asmenims, kurie tikrina ir reguliuoja kraną mechanizmus bei elektros įrenginius. Šiuo atveju mechanizmai turi būti įjungiami pagal tikrinančiojo asmens duodamą signalą;

6.8.14. Dirbti kranu, kai meteorologinės sąlygos ar kiti veiksniai neatitinka kraną naudojimo dokumentuose nustatytų sąlygų. Apie darbui netinkamas sąlygas kranininkas turi pranešti kraną darbo vadovui;

6.9. Kėlimo darbus elektros oro linijų apsauginėse zonose leidžiama vykdyti tik pagal oro linijų eksploatuojančio personalo išduotą nurodymą, vadovaujantis galiojančiomis Saugos eksploatuojant elektros įrenginius taisyklėmis.

6.10. Rangovai gali dirbti su Bendrovei priklausančiais kranais kėlimo darbų vykdymui gavę darbų leidimą Aprašo nustatyta tvarka.

VII. KĖLIMO DARBŲ VYKDYMAS PAGAL DARBŲ VYKDYMO PROJEKTĄ

7.1. Darbų vykdymo projektas turi būti parengtas, kai:

7.1.1. Du ar daugiau kranų yra pastatomi taip, kad jų darbo zonos sutampa (persidengia);

7.1.2. Krovinyms keliamas keliais kranais;

7.1.3. Kroviniai keliami virš pastatų (patalpų), kuriose yra žmonių;

7.1.4. Kai nėra gamintojo pateiktų techninių reikalavimų kranams įrengti bei pastatyti.

7.2. Darbų vykdymo projekte turi būti nurodyta:

- 7.2.1. kranų pastatymo schema;
- 7.2.2. kranų vardinė keliamoji galia, kablo kėlimo aukštis, strėlės siekis, atsižvelgiant į statybos, montavimo ar kitų planuojamų darbų sąlygas;
- 7.2.3. saugūs atstumai nuo inžinerinių tinklų, elektros tinklų ir elektros perdavimo linijų, transporto ir pėsčiųjų judėjimo vietų, nepavojingi kranų priartėjimo prie pastatų ir medžiagų sandėliavimo vietų atstumai;
- 7.2.4. kranų pastatymo ir darbo sąlygos arti iškasų;
- 7.2.5. kranų vykdomų operacijų eiliškumas;
- 7.2.6. kelių kranų, dirbančių viename bėgių kelyje arba lygiagrečiuose keliuose, saugaus
- 7.2.7. darbo sąlygos ir tvarka;
- 7.2.8. krovinių kabinimo (stropavimo) schemas;
- 7.2.9. krovinių sandėliavimo vieta ir gabaritai, privažiavimo keliai, saugos ženklų ir perspėjimo užrašų išdėstymo vietos ir pan.

7.3. Darbų vykdymo projektą (kai jis reikalingas) privalo parengti kėlimo darbus Bendrovėje atliksiantis Rangovas. Prieš planuojamų atlikti darbų pradžią projektas turi būti suderintas su Bendrovės direktoriaus pavaduotoju gamybai-technikai, tarnybos viršininku, kurio tarnyboje bus vykdomi darbai su kranais.

VIII. REIKALAVIMAI KĖLIMO REIKMENIMS IR KROVINIŲ STROPAVIMUI

8.1. Kėlimo darbams leidžiama naudoti tik sertifikuotus kėlimo reikmenis: turi turėti gamintojo išduotą sertifikatą ir turi būti paženklinti (ant kėlimo reikmens arba prie jo pritvirtintoje lentelėje turi būti įrašytas kėlimo reikmens gamyklinis numeris, keliamoji galia ir išbandymo data).

8.2. Kranų priežiūros meistras, išduodamas kėlimo reikmenis kėlimo darbų vykdymui ir periodiškai ne rečiau kaip vieną kartą per 12 mėnesių, turi vizualiai apžiūrėti ir apžiūros rezultatus surašyti Kėlimo reikmenų apskaitos ir apžiūrų registravimo žurnale (2 priedas).

8.3. Kranų krovinių kablys turi būti su apsauginėmis spynomis, kad nuimamasis krovinių kabinimo įtaisas negalėtų savaimė iškristi. Apsauga reikalinga ne tik prie kranų kablo, bet ir prie stropo kablo.

8.4. Stropų kabliai turi būti taip užkabinti kabinimo taškuose arba krovinių ašose, kad negalėtų išslysti, kai lynai arba grandinės yra be apkrovos, ar atsipalaiduoti. Kablo viršūnė į krovinių ašą turi būti įdedama iš vidaus į išorę. Kablius draudžiama įsprausti į mažas ašas (tarp kablo ir ašos turi būti išlaikytas laisvumas).

8.5. Stropai ir traversos turi būti parenkamos pagal krovinių svorį, stropavimo taškų skaičių ir atstumą tarp jų. Keliant krovinius bendrosios paskirties stropais, kampas tarp jų šakų turi būti ne didesnis kaip numato stropų gamintojas ir keliamų krovinių gamintojas. Paprastai bendrosios paskirties stropams kampas tarp jų šakų turi būti ne didesnis kaip 90°.

8.6. Traversos turi būti naudojamos ilgų krovinių kėlimui, kai yra nedidelis kėlimo aukštis, taip pat kai yra žemos patalpos. Naudojant traversas kėlimo reikmenų posvyrio kampą galima sumažinti arba visai panaikinti. Po traversa krovinyje turi būti laikomas taip, kad jis nebūtų per daug išlenktas ir būtų išvengta krovinių arba atskirų jo dalių išsikišimo. Taip pat svarbu įvertinti pačios traversos svorį ir atitinkamai sumažinti maksimalų keliamą krovinių svorį.

8.7. Lynų, grandinių ir kėlimo juostų negalima sumegzti ar persukti, traukti per aštrias briaunas. Būtina naudoti briaunų apsaugas arba lynų apsaugines žarnas.

8.8. Kroviniams su lygiu, tepaluotu arba slidžiu paviršiumi kelti turi būti naudojami lynai, kranų kablo sujungimui su krovinių kilpomis (ašomis) – lynai su kabliais. Draudžiama lynus naudoti aštriabriauniams ir karštiesiems kroviniams kelti. Tik didesnio kaip 8 mm skersmens plieniniai lynai ir didesnio kaip 16 mm skersmens natūralaus ir dirbtino pluošto lynai gali būti naudojami kaip kėlimo reikmenys. Draudžiama kėlimui naudoti polietileningus oranžinės spalvos lynus.

8.9. Krovinių stropavimui turi būti naudojami tik standartiniai lynai su standartiniais jų galų sujungimais. Lynų negalima užlaužti prie suspaudimo įvorių. Draudžiama naudoti lynus su nutrūkusiomis vijomis, išskėtimais, sulenkimais, įspaudimais, kilpomis, korozijos apnašomis,

skerspjūvio pakitimais, vielelių trūkimo lizdais ir pan.

8.10. Kroviniams su karštais paviršiais, aštriabriaunėms sijoms, fermoms ar profiliams kelti turi būti naudojamos grandinės. Grandinės su kabliais naudojamos kranų kablio sujungimui su krovinio kilpomis (ąsomis). Draudžiama grandines naudoti kroviniams su lygiu arba slidžiu paviršiumi.

8.11. Kroviniams su ypač slidžiu arba jautriu paviršiumi, pvz., valcams, velenams, lakuotoms detalėms, kelti turi būti naudojamos cheminio pluošto kėlimo juostos ir aprišimai:

8.11.1. Pagaminti iš poliesterio – atsparūs daugeliui rūgščių ir skiediklių, atpažįstami iš įsiūtos melsvos etiketės;

8.11.2. Pagaminti iš poliamido su įsiūta žalia etikete – atsparūs šarmams;

8.11.3. Pagaminti iš polipropileno su ruda etikete – turi nedidelę keliamąją galią, tačiau jie chemiškai yra labai atsparūs.

8.12. Draudžiama kėlimo juostas ir aprišimus naudoti aštriabriauniams ir karštiesiems kroviniams kelti. Kėlimo juostos ir aprišimai gali būti naudojami tik taip, kad jų pažymėti galai būtų kabinami kranų kablyje.

8.13. Kėlimo reikmenis galima atpalaiduoti tik tada, kai krovinys saugiai padėtas.

Baigus kėlimo darbus, tušti ir neapkrauti užkabinimo įtaisai turi būti pakelti aukštyne ir palikti. Kėlimo reikmenys turi būti saugiai nuimti ir tvarkingai sudėti.

IX. KROVINIŲ SANDĖLIAVIMAS

9.1. Perkeliama krovinių leidžiama nuleisti tik į tam tikslui parengtą vietą, kurioje krovinys negalėtų nukristi, apvirsti ar nuslinkti.

9.2. Krovinių sandėliavimo vietoje turi būti padėti reikiamo stiprumo padėklai, kad būtų galima lengvai ištraukti iš po krovinio kėlimo reikmenis jų nesugadinant.

9.3. Į transporto priemonės kroviniai turi būti kraunami taip, kad iškraunant būtų patogų ir saugu pritvirtinti kėlimo reikmenis. Šiam tikslui turi būti naudojami tarpai, konteineriai ir kt.

9.4. Transporto priemonės turi būti kraunamos nepažeidžiant jų pusiausvyros.

X. KRANŲ NUOLATINĖ PRIEŽIŪRA IR REMONTAS

10.1. Kėlimo kranų nuolatinė priežiūra turi būti vykdoma periodiškai, šios instrukcijos 5 priede nurodyta apimtimi ir periodiškumu.

10.2. Remontuoti kėlimo kranus ir atlikti jų nuolatinę priežiūrą turi teisę tik reikiama kvalifikaciją turintis asmenys ar įmonės, turinčios kvalifikuotą personalą bei užsiimančios tokia veikla.

10.3. Sprendimą remontuoti (atsižvelgdamas į gamintojo pateiktas rekomendacijas, techninio patikrinimo ataskaitos / akto reikalavimus ir faktinę kranų ir pokraninio kelio būklę) ir dirbti su suremontuotu kranu priima kranų priežiūros meistras, tai įrašydamas Kranų nuolatinės priežiūros ir remonto žurnale (3 priedas).

10.4. Remontai turi būti atliekami tik parengus bei suderinus remonto technologiją ir kokybės kontrolės planą.

10.5. Atliekant kranų patikrinimą ar remontą, kranas turi būti apsaugotas nuo nenumatyto jo įjungimo (elektrinės pavaros kranams turi būti užkabinama spyna ant srovės įjungimo kirtiklio, vidaus degimo pavaros kranams – ištraukiamas įjungimo raktelis).

10.6. Kėlimo kranų metalinėms konstrukcijoms remontuoti medžiagos turi būti parenkamos pagal gamintojo pateiktą kranų techninę dokumentaciją. Skaičiuojamųjų elementų ir detalių metalo kokybė turi būti patvirtinta gamintojo kokybės sertifikatais. Suvirinant kėlimo kranų metalines konstrukcijas, skaičiuojamieji elementai suvirinami pagal suvirinimo procedūrų aprašus. Suvirinti skaičiuojamuosius kėlimo kranų metalinių konstrukcijų elementus leidžiama tik atestuotiesiems ir turintiems kvalifikacijos pažymėjimą (sertifikatą) suvirintojams. Suvirinimo darbų dokumentai (remonto technologija, suvirinimo darbų žurnalas, suvirinimo procedūrų aprašai, naudotų medžiagų sąrašas, jų sertifikatai, suvirintojo atestavimo dokumentų kopijos) turi būti pateikti Bendrovės kranų

priežiūros meistrui.

10.7. Tais atvejais, kai kranų techninėje dokumentacijoje nenurodytos kranų metalinių konstrukcijų medžiagų markės bei savybės, turi būti atliekami gamintojo panaudotų medžiagų tyrimai ir pagal tai parenkamos medžiagos, kurių fizinės ir cheminės savybės artimiausios naudotoms.

10.8. Remonto dokumentacija, nuolatinės priežiūros metu atliktų darbų aktai, protokolai ir kt. dokumentai turi būti saugomi su kranų pasu, o duomenys apie pakeistus mazgus ar detales turi būti įrašomi į kranų pasą.

XI. DARBUOTOJŲ MOKYMAI

11.1. Bendrovės kranų priežiūros meistrai, kranų darbų vadovai, stropuotojai (krovinių kabinėtojai) turi būti mokomi periodiškai Bendrovės nustatytu periodiškumu, Rangovo kranų priežiūros meistrai ir kranų darbų vadovai, kranininkai ir stropuotojai – Rangovo įmonėje nustatyta tvarka.

11.2. Bendrovės darbuotojai, naudojantys kėlimo kranus ir jų įrangą, turi būti supažindinti su šios instrukcijos reikalavimais. Už jų supažindinimą atsako Bendrovės tarnybos viršininkas, kurio tarnyboje vykdomas darbas naudojant kraną ir (ar) jo įrenginius.

11.3. Rangovo darbuotojai, naudojantys kėlimo kranus ir jų įrangą, turi būti supažindinti su šios instrukcijos reikalavimais. Už jų supažindinimą atsako Rangovo vadovas.

XII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

12.1. Už šios instrukcijos periodinės peržiūros ir atnaujinimo organizavimą, kai tai reikalinga, atsakingas Bendrovės technologas.

12.2. Asmenys, pažeidę šios Instrukcijos reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

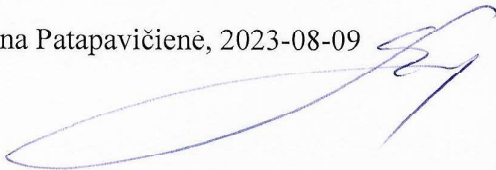
PRIEDAI :

1. Priedas. Kranų apžiūros žurnalo forma.
2. Priedas. Kėlimo reikmenų apskaitos ir apžiūrų registravimo žurnalo forma.
3. Priedas. Kėlimo kranų priežiūros ir remonto žurnalo forma.
4. Priedas. Kranų ženklavimo lentelės pavyzdys.
5. Priedas. Kėlimo kranų nuolatinės priežiūros darbų apimtys ir periodiškumas.

Instrukcija parengė: technologas Arūnas Ragauskas, 2023-07-25

Suderinta: darbuotojų saugos ir sveikatos specialistė Svetlana Patapavičienė, 2023-08-09

Kėlimo kranų ir kėlimo įrenginių priežiūros ir naudojimo
darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos Nr. 74
1 priedas

(forma)

(Pirmas lapas)

UAB „Jonavos šilumos tinklai“	
KRANO APŽIŪROS ŽURNALAS	
Krano tipas	
Registracijos Nr.	_____
Keliamoji galia	_____
	Pradėtas _____
	Baigtas _____ metai

(Antras ir kiti lapai)

APŽIŪRIMA IR TIKRINAMA	TVARKINGA	NETVARKINGA	NĖRA
Metalinės konstrukcijos			
Strėlės būklė			
Kablys ir jo pakabos detalės			
Kablio apsauginis užraktas			
Kablio žiotys			
Lynų būklė			
Lynų galų tvirtinimai			
Kabinimo grandinės ir žiedai			
Krano atramos ir padėklai			
Kablio pakėlimo aukščio ribotuvas			
Kėlimo aukščio ribotuvas			
Kėlimo galios ribotuvas			
Krano pasvirimo (nuolydžio) rodyklė			
Signaliniai ir kontrolės prietaisai			
Atsvaro padėties rodyklė			
Vėjo greičio rodyklė			
Mechanizmų saugos gaubtai			
Išbandant kraną tuščiąja eiga, patikrinti kaipveikia:	 	 	
- kranų mechanizmai ir elektros įrenginiai			
- apsauginiai įrenginiai ir prietaisai			
- stabdžiai	 	 	
Krano techninės būklės patikrinimo terminai:			
- dalinis techninės būklės patikrinimas			
- pilnutinis techninės būklės patikrinimas			

Apžiūros rezultatai (pastebėti gedimai) _____

Krano apžiūrą atliko _____

Kranininkas (vardas, pavardė, parašas) _____

Krano apžiūra atlikta _____

Data _____ laikas _____ val. _____ min.

Kėlimo kranų ir kėlimo įrenginių priežiūros ir naudojimo
darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos Nr. 74
2 priedas

(forma)

(Pirmas lapas)

UAB „Jonavos šilumos tinklai“

**KĖLIMO REIKMENŲ APSKAITOS IR APŽIŪRŲ REGISTRAVIMO
ŽURNALAS**

Pradėtas _____

Baigtas _____

_____ metai

(Antras ir kiti lapai)

Apžiūros data	Kėlimo reikmens pavadinimas	Kėlimo reikmens tipas	Techninės charakteristikos			Apžiūros rezultatai	Krano priežiūros meistro parašas
			Gamyklinis numeris	Kėlimo galia, t	Ilgis, m		

Kėlimo kranų ir kėlimo įrenginių priežiūros ir naudojimo
darbuotųjų saugos ir sveikatos instrukcijos Nr. 74
4 priedas

(forma)

Krano ženklavimo lentelės pavyzdys

OŽINIS KRANAS KKS-10

Registracijos Nr. KR-01-00001

Keliamoji galia 10000 kg

Kitas DTP: 2022 10 06

PTP: 2024 10 06

Vieta lipdukui su atlikto techninės
būkės patikrinimo data

Kėlimo kranų ir kėlimo įrenginių priežiūros ir naudojimo darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos Nr. 74

5 priedas

Kėlimo kranų nuolatinės priežiūros darbų apimtys ir periodiškumas

Eil. Nr.	Priežiūros darbų apimtys	Atlikimo periodiškumas
1	Krano mechaninės dalies įrengimų vizuali apžiūra.	DTP ir PTP metu
2	Veikiančių mechanizmų, elektros įrenginių, apsauginių įtaisų, valdymo aparatų patikrinimas.	DTP ir PTP metu
3	Stabdžių patikrinimas ir suregulavimas.	Kas 12 mėn.
4	Krano kablo kakliuko paruošimas ir pateikimas neardomosios kontrolės laboratorijai bandymo skverbikliais atlikimui.	DTP ir PTP metu
5	Krano kablo kakliuko bandymas skverbikliais. Bandymų protokolai pateikiami Bendrovės kranų priežiūros specialistui.	DTP ir PTP metu
6	Kablo ir kablo pakabos detalių patikrinimas.	DTP ir PTP metu
7	Lynų ir jų tvirtinimo detalių nuvalymas, patikrinimas ir sutepimas.	DTP ir PTP metu
8	Skridinių, ašių, jų tvirtinimo detalių bei strėlinių kranų strėlės pakabos elementų patikrinimas.	DTP ir PTP metu
9	Ratų ašių sutepimas.	Kas 12 mėn.
10	Atstumo tarp sijos ir eigos ratukų patikrinimas ir atregulavimas (jei reikalinga).	DTP ir PTP metu
11	Blokuočių, galinių išjungiklių bei garsinės / šviesinės signalizacijos patikrinimas.	DTP ir PTP metu
12	Konsistencinio tepalo papildymas į guolius, reduktorius, jei reikalinga, tepimo taškų pakeitimas.	Kas 12 mėn.
13	Alyvos lygio reduktoriuose patikrinimas, papildymas, jeigu reikia, keitimas. Alyvos lygio liniuotės patikrinimas, jeigu reikia, remontas.	Kas 12 mėn.
14	Kranų metalinių konstrukcijų ir suvirinimo (kniedytų) sujungimų vizuali apžiūra.	DTP ir PTP metu
15	Tvirtinimo ir fiksuojamųjų detalių, mechanizmų mazgų suvaržymas.	DTP ir PTP metu
16	Pokraninio kelio niveliacija. Niveliacijos protokolai pateikiami Bendrovės kranų priežiūros specialistui.	DTP* ir PTP metu
17	Krano išbandymas su kroviniu, atliekant statinį ir dinaminį bandymus	PTP metu
18	Kablo tvirtinimo mazgo nudažymas (plokštelę nudažyti iš abiejų pusių) geltonai ir kėlimo galios užrašymas juodu šriftu.	PTP metu
19	Krano elektrinės dalies apžiūra.	DTP ir PTP metu
20	Kranų iki 1000 V įtampos aparatų, antrinių grandinių ir instaliacijos izoliacijos varžos matavimas. Matavimų protokolai pateikiami Bendrovės kranų priežiūros specialistui.	Kas 12 mėn.
21	Kranų įžeminimo įrenginių (taškų) varžos matavimas. Prieš matuojant turi būti tikrinamos jungtys padaužant plaktuku ir apžiūrima, ar nėra įtrūkių ar visiškai nutrūkusių jungčių bei kitų defektų. Matavimų protokolai pateikiami Bendrovės kranų priežiūros specialistui.	Kas 12 mėn.
22	Nuolatinės priežiūros darbų akto sudarymas ir pateikimas Bendrovės kranų priežiūros specialistui. Akte nurodomi atlikti darbai, patikrinimų, apžiūrų rezultatai, pakeistos medžiagos ir pan.	DTP ir PTP metu
23	Defektavimo akto sudarymas ir pateikimas atitinkamo kranų priežiūros meistriui, jeigu reikalingas kažkurių kranų dalių remontas.	Pagal būtinumą
24	Krano perdavimas atitinkamo kranų priežiūros meistriui ir akredituotosios įstaigos ekspertui / Bendrovės kranų priežiūros specialistui atitinkamo techninės būklės patikrinimui atlikti.	DTP ir PTP metu
25	Krano informacinės lentelės atnaujinimas.	DTP ir PTP metu

* tik Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registro tvarkymo įstaigoje registruojamiems kėlimokranams.